

A mi despotáink.

Írta: Bedy-Schwimmer Rózsa.

A mi szempontunkból ennek az országnak két despotája van. Az egyik egy személy: gróf Tisza István, a másik egy testület: a Magyarországi Szociáldemokrata-Párt *vezetősége*.

E két despota a nők választójogának megvalósítását terrorizmusa minden fegyverével meg akarja akadályozni.

A kormánypártban Tisza István misztikus hallgatásával dermedti meg a nők választójoga melletti állásfoglalásra való hajlamot, az ellenzéket pedig a szociáldemokrata-párt *vezetősége* otthaggyással fenyegeti, ha a nők választójogát komolyan meri követelni.

A légy ráül a haladás kerekére és azt hiszi, hogy ezzel megállítja a haladást.

Keserű furcsaság csupán, hogy e kerék mögött loholnak a haladás kocsisai, akik ha a kerékre dongó száll, bűgásától ijedten bele-

markolnak a kerék küllőibe és meglásítják iramát. Mert csak meglásítani és zökkenteni, de feltartóztatni sohasem lehet a haladás kerekének gördülését.

Nos, most, hogy Lukács miniszterelnök és a nők választójogának munkapárti „hívei” Tiszától, az ellenzék pedig a szociáldemokrata-párt vezéreitől való félelmében elejthetőnek vélik, a mit röviddel ezelőtt az ország szempontjából is megalkotandónak ítélték, keményen szembe kell néznünk a helyzettel.

Szögezzük le, hogy a sajtó április óta hirdette a kormánynak azt a szándékát, hogy a választójogi reformon belül a nők választójogának bizonyos mértékét is megvalósítja. A közvélemény e tényt elfogadta és természetesen találta. Csak a szociáldemokrata-párt közlönye kifogásolta a tervet.

A munkapárti képviselők egész sora végig cikkezte a sajtót e kérdésben és az ellenzék is belenyugodott a ténybe. Augusztus hó 26-ikán pedig Lukács László miniszterelnök a Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége, a Feministák Egyesülete és a Férfiliga együttes küldöttségének többek közt ezeket mondotta: „A kérdés előttem nem új, már foglalkoztatott és mondhatom, hogy bővebben foglalkoztam vele. Mindjárt ki is jelenthetem, hogy a legteljesebb mértékben rokonszenvezem és jogsultnak találok a kívánságot. Sőt! Hiszen a nők épúgy, sőt mondhatnám véleményem szerint még jobban rátermettek a politikai jogok gyakorlására, mint a férfiak. Mondhatnám, a mai választók 80%-ánál alkalmasabbnak találnám a nőket, ha nem is mind, hiszen nők is vannak, akik nem tudnának e joggal megfelelően élni.”

A maga hajlandóságának bizonyítására pedig a következőkre hivatkozott:

„Egyébként hiszen talán megfigyelhették: a nagyenyedi beszédemben nyitva hagytam az ajtót a nők választójoga számára és olyat nem mondtam, ami azt kizárná. És azért mondhatom, hogy a magam részéről teljesen azon leszek, hogy megcsinálhassuk, Behatóan fogom tovább tanulmányozni a kérdést, politikai barátaimmal meg fogom beszélni a kérdést és ha az ő részükről nincs aggály, akkor azon leszek, hogy megelégedésüket kiérdemeljem.”

A mint a miniszterelnök „politikai barátaitól” – és -ról tudjuk, semmi kifogásuk nem volt a terv megvalósítása ellen. Tisza sem nyilatkozott, csak merev hallgatásának suggestiójával ijesztette meg a miniszterelnököt, aki ezért rájött, hogy a nők választójogát most mégsem lehet megvalósítani. Miért? Tisza miatt.

Tisza, mint argumentum.

Az ellenzékiek részéről pedig a következőkre kell emlékeznünk: Júniusban az újvidéki népgyűlésre menet a keleti pályaudvaron Justh

találkozva a feminista agitátorokkal, spontán nyilatkozott az egyesült ellenzék és a szociáldemokrata-párt közös választójogi javaslatáról: „Az ellenzék választójogi tervezetének tárgyalásakor – mondotta Justh Gyula – többen követelték a nők választójogát. Én, mint a nők választójogának híve, nem bántam volna, belementem volna a nők választójogának felvételebe, de szocialista barátaim elleneztek ezt, s minthogy én a népnek ígérkeztem, nem foglalthattam állást olyasvalamiért, amit a szociáldemokrata-párt vezérei elleneztek.”

Íme: ott Tisza az argumentum, itt a szociáldemokrata vezérek.

Utóbbiak terrorizmusáról azonban, a Népszava állandóan hazug, gyanúsító ferdítésein, népgyűlési verekedésein, gyűléseink ellen elkövetett brutális merényletein kívül egyéb dokumentumaink is vannak. Megüzenték, hogy: „Jászi, Kunfi és Garbai majd tesznek róla, hogy a nők ne kapjanak választójogot.” Nem értékeltek túl komolyan a fenyegetést. Azt is megszoktuk, hogy lapjuk a legdurvább gyanúsításokkal élt mindenki ellen, aki a nők választójogát ép olyan fontosnak tartja, mint a férfiakét. De nem hunyhatunk szemet ezeknél súlyosabb politikai jelenségek felett.

Justh történelmi értékű nyilatkozata óta egyéb tünetek is arra vallanak, hogy az egyesült ellenzék a nők választójoga dolgában a szociáldemokrata-pártvezérek terrorizmusának hatása alatt áll. Így bár gróf Apponyi Albert és Kossuth Ferenc szeptember elején személyes tárgyalás alapján állást foglaltak a nők választójogának a választójogi reform alkalmával való megvalósítása mellett s bár Tóth János, a Kossuth-párt alelnöke is hasonlóan nyilatkozott, semmi nyomát sem találjuk annak, hogy az egyesült ellenzék választójogi tervét ilyen irányban módosította volna. Hogy miért nem történt ez eddig? A szociáldemokrata-párt vezéreinek határozott ellenállása miatt. Hihetetlennek tartanok a tényt, ha legszavahihetőbb forrásból nem nyertük volna az információt.

De Tisza és a szocialista vezérek despotizmusa nem mentség *azokra*, nézve, akik közéletünk sorsát kezükben tartják. A nők joga nem az a jelentéktelen és mellékes requisitum, melyet alku tárgyává tehetnek és ijesztgetésre sutba dobhatnak. A ma asszonyai jogaikat forró szenvedélylyel óhajtják, elodázhatatlannak tudják és minden halasztó akadályban a nemek harcának kiélesítését látják.

A két nem közjogok dolgában farkaszemet néz egymással: az egyenlő jogokért küzdők a nemek békéjére törekszenek, a jogot megtagadók a harcias állapotot fentartják és a jog megadását megghiúsítok a nemek harcát lánggra hevítik. Mi nem akarjuk a harcot!